

Doç. Dr. Didem ALGANTÜRK LIGHT

DENİZDE ÇATMA HUKUKU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xv
BİBLİYOGRAFYA	xvii
§ 1. GİRİŞ	1
§ 2. TARİHİ GELİŞİM	3
I. İlk Çağlar	3
II. Ortaçağ Dönemi	4
III. Kanunlaştırma Dönemi	5
IV. Uluslararası Alanda Getirilen Düzenlemeler	6
A. 23 Eylül 1910 Tarihli Brüksel Konvansiyonu	6
B. Çatmadan Doğan Hukuk Davalarında Yetkiye Dair 10 Mayıs 1952 Tarihli Brüksel Konvansiyonu	7
C. Çatma ve Diğer Seyrüsefer Olayları Hakkında Cezai Yetki İle İlgili 10 Mayıs 1952 Tarihli Brüksel Konvansiyonu	9
D. Denizde Can Güvenliği Uluslararası Sözleşmesi (SOLAS)	10
E. Denizde Çatışmayı Önleme Uluslararası Kurallar (COLREG)	10
F. 1987 Lizbon Kuralları	11
V. Ulusal Alanda Getirilen Düzenlemeler	11

A. Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü.....	11
B. İstanbul Limanı Tüzüğü.....	12
C. İzmir Limanı Nizamnamesi	12
D. Türk Boğazları Deniz Trafik Düzeni Tüzüğü	13
E. Türk Boğazları'ndan Geçişlere İlişkin Uygulama Talimatları	13
§ 3. ÇATMA KAVRAMI.....	15
I. Tanım	15
II. Çatmanın Unsurları	15
A. Araçların “Gemi” Niteliği	15
B. Birden Çok Gemi Arasında Çatışma	19
C. Gemilerden Birinin Diğerinin Hizmetinde Bulunmaması	22
§ 4. ÇATMANIN HUKUKİ NİTELİĞİ	25
I. Genel Olarak	25
II. Hukuka Aykırılık	26
III. Kusur	27
IV. Zarar	33
A. Genel Olarak	33
B. Çatmada Zarar Çeşitleri	36
a. Geminin Uğradığı Zarar	36
aa. Geminin Zıya ve Hasarı.....	36
bb. Diğer Masraflar	38
cc. Yoksun Kalınan Kâr	39
b. Gemide Bulunan Malların Uğradığı Zarar	41
c. Bedensel Zarar ve Ölüm	43
aa. Bedensel Zarar	43
bb. Ölüm	44
d. Çevre Kirlenme Zararı	45
e. Karada Meydana Gelen Zararlar	48

V. İlliyet Bağı	49
A. Uygun İlliyet	49
B. İlliyet Bağını Kesen Sebepler	50
a. Mücbir Sebep	50
aa. Unsurları.....	51
aaa. Olay	51
bbb. Haricilik	51
ccc. Bir Davranış Normunun İhlali	52
ddd. İlliyet Bağı	52
eee. Kaçınılmazlık	52
fff. Öngörülmezlik	52
b. Mücbir Sebebin Hükümleri	53
c. Zarar Gören Geminin Kusuru	53
d. Üçüncü Şahsın Kusuru	54
§ 5. ÇATMANIN NEVİLERİ.....	57
I. KUSURSUZ ÇATMA	58
A. Tanım	58
a. Umulmayan Hâl veya Mücbir Sebepden Doğan Çatma	60
b. Neden İleri Geldiği Anlaşılamayan Çatma	61
B. Sorumluluk	61
II. KUSURLU ÇATMA	63
A. Genel Olarak	63
B. Bir Tarafın Kusuru İle Çatma.....	65
C. Müşterek Kusurlu Çatma	66
D. Çatmada Kılavuzun Kusuru.....	71
E. Çatmada Gemi Trafik Hizmetleri Sisteminin Kusuru.....	75
F. Çatmada Römorkaj Kusuru	77
III. HÜKMİ ÇATMA	80

§ 6. DONATANIN ÇATMADAN DOĞAN SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN SİGORTA TEMİNATI	83
I. Genel Olarak	83
II. Tekne Sigortacısının Çatmadan Doğan Sorumluluğu	85
A. Donatanın Kendi Gemisinde Veya Gemideki Malların Uğradığı Zarar Bakımından	87
B. Diğer Geminin Veya Diğer Gemide Bulunan Eşyaların Uğradığı Zarar Bakımından	89
C. Diğer Gemi Veya Diğer Gemideki Yükün Gecikmesi Dolayısıyla Doğan Zarar Bakımından	89
D. Diğer Gemi Veya Diğer Gemideki Yükün Kullanım Kaybından Doğan Zarar Bakımından	89
E. Diğer Gemi Veya Diğer Gemideki Yük İçin Yapılan Müşterek Avarya Katılma Payları Ve Kurtarma Masraflarına Katılma Payları Veya Sözleşme İle Kararlaştırılan Kurtarma Ücreti	90
F. Savunma Masrafları	90
G. Kardeş Gemi Klozu (Sister Ship Clause)	90
H. Kirlenme Zararları	91
III. Kulüp Sigortacısının Çatmadan Doğan Sorumluluğu	91
A. “Running Down Klozu” Uyarınca Çatmadan Doğan Sorumluluk	91
a. Diğer Geminin Veya Diğer Gemide Bulunan Eşyaların Uğradığı Zarar Bakımından	91
b. Diğer Geminin Veya Diğer Gemide Bulunan Malların Uğradığı Zarar Bakımından.....	93
c. Diğer Gemi Veya Diğer Gemideki Yükün Gecikmesi Dolayısıyla Doğan Zarar Bakımından	94
d. Diğer Gemi Veya Diğer Gemideki Yükün Kullanım Kaybından Doğan Zarar Bakımından	94
e. Diğer Gemi Veya Diğer Gemideki Eşya İçin Yapılan Müşterek Avarya Katılma Payları Ve Kurtarma	

Masraflarına Katılma Payları Veya Sözleşme İle Kararlaştırılan Kurtarma Ücreti	94
f. Savunma Masrafları	94
g. Kardeş Gemi Klozu (Sister Ship Clause)	94
B. Kulüp Sigorta Teminatındaki Diğer Çatma Zararları	95
a. Sabit Ve Yüzer Cisimlere Çarpmadan Doğan Sorumluluk	95
b. Enkazın Kaldırılması Masrafları	95
c. Gemi Adamlarının Kişisel Eşyaların Zıya Ve Hasarı	96
d. Sigortalı Gemideki Yükün Zıya Ve Hasarı	96
e. Gemi Adamlarının Veya Gemide Bulunan Üçüncü Şahısların Yaralanması, Hastalanması Ve Ölümü Nedeniyle Doğan Sorumluluk	99
f. Kirlenme Zararları	99

§ 7. ÇATMADAN SONRA YAPILMASI GEREKLİ İŞLEMLER VE ÇATMA DAVASI	101
I. Çatmadan Sonra Yapılacak İşlemler	101
A. Olayın Tespiti	101
B. Hasar Tespiti	102
C. Delillerin Toplanması ve Deniz Raporu	103
D. Gemi Alacaklısı Hakkı	104
E. Şekil Şartı Yokluğu	105
II. Çatma Davası	105
A. Genel Olarak	105
B. Yargı Yolu ve Görevli Mahkeme	106
C. Yetkili Mahkeme	108
D. Husumet	109
E. Zamanaşımı	111

EKLER

Ek 1: DENİZ MÜSADEMELERİNE MÜTEADİR BAZI KAİDELERİN TEVHİDİ HAKKINDA SÖZLEŞME.....	115
Ek 2: ÇATMA KONUSUNDAKİ HUKUKİ YETKİ İLE İLGİLİ BAZI KURALLARIN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA ULUSLARARASI KONVANSİYON	127
Ek 3: ÇATMA VE DİĞER SEYRÜSEFER OLAYLARI KONUSUNDAKİ CEZAI YETKİ İLE İLGİLİ BAZI KURALLARIN BİRLEŞTİRİLMESİ HAKKINDA ULUSLAR ARASI KONVANSİYON	137
Ek 4: 1987 LİZBON KURALLARI.....	145
Ek 5: 6102 SAYILI YENİ TTK M. 1098 UYARINCA DENİZ RAPORU DİLEKÇESİ	154
Ek 6: 6102 SAYILI YENİ TTK M. 1292 UYARINCA DAVA ÖNCESİ DELİL TESPİTİ DİLEKÇESİ	156